

GWYS Y CYNGOR

DYDD IAU, 21 MEDI 2023

COUNCIL SUMMONS

THURSDAY, 21 SEPTEMBER 2023,

Fe'ch gwysir I fynychu cyfarfod **CYNGOR SIR DINAS A SIR CAERDYDD**, a gynhelir yn Siambr y Cyngor - Neuadd y Sir, Glanfa'r Iwerydd, Caerdydd CF10 4UW Dydd Iau, 21 Medi 2023 at 4.30 pm I drafod y materion a nodir yn yr agenda atodedig.

Davina Fiore
Cyfarwyddwr Llywodraethu a Gwasanaethau
Cyfreithiol

Neuadd y Sir
Caerdydd
CF10 4UW

Dydd Gwener, 15 Medi 2023

Hyrwyddo cydraddoldeb a pharch at eraill Gwrthrychedd a priodoldeb Anhunaoldeb a stiwardiaeth
Uniondeb Dyletswydd i gynnal y gyfraith Atebolrwydd a bod yn agored

GWE-DARLLEDU

Caiff y cyfarfod hwn ei ffilmio i'w ddarlledu'n fyw a/neu yn olynol trwy wefan y Cyngor. Caiff yr holl gyfarfod ei ffilmio, heblaw am eitemau eithriedig neu gyfrinachol, a bydd y ffilm ar gael ar y wefan am 12 mis. Cedwir copi o'r recordiad yn unol â pholisi cadw data'r Cyngor.

Gall aelodau'r wasg a'r cyhoedd hefyd ffilmio neu recordio'r cyfarfod hwn

Os ydych yn ymddangos gerbron y pwyllgor ystyrir eich bod wedi cydsynio i gael eich ffilmio. Trwy fynd i mewn i gorff y Siambr neu'r ystafell gyfarfod rydych hefyd yn cydsynio i gael eich ffilmio ac i ddefnydd posibl o'r delweddau a'r recordiadau sain hynny ar gyfer gwe-ddarlledu, gwybodaeth gyhoeddus, sylw i'r wasg a/neu ddibenion hyfforddi.

Os oes gennych gwestiynau ynghylch gwe-ddarlledu cyfarfodydd, cysylltwch â'r Gwasanaethau Democrataidd ar 02920 872020 neu e-bost [Gwasanethau Democrataidd](#)

<i>Eitem</i>		<i>Tua Amser</i>	<i>Max Amser</i>
1	Ymddiheuriadau am Absenoldeb <i>Derbyn ymddiheuriadau am absenoldeb.</i>	4.30 pm	
2	Datgan Buddiannau <i>Derbyn datganiadau buddiannau (i'w gwneud yn unol â'r Cod Ymddygiad Aelodau)</i>		
3	Cofnodion (Tudalennau 11 - 12) <i>Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 29 Mehefin 2023 fel gwir gofnod.</i>		
4	Cwestiynau gan y Cyhoedd <i>Clywed y cwestiynau a gyflwynwyd gan Aelodau'r Cyhoedd o flaen llaw.</i>	4.30 pm	10 mins
5	Deisebau <i>Derbyn deisebau gan Aelodau Etholedig i'r Cyngor.</i>	4.40 pm	5 mins
6	Cyhoeddiadau'r Arglwydd Faer <i>Clywed cyhoeddiadau'r Arglwydd Faer gan gynnwys Cydnabyddiaethau a Gwobrau.</i>	4.45 pm	5 mins
7	Adroddiad Lles Blynyddol 2022/2023 (Tudalennau 13 - 124) <i>Adroddiad y Cyfarwyddwr Corfforaethol Pobl a Chymunedau</i>	4.50 pm	15 mins
8	Cyllideb 2024/25 a'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig: Adroddiad Diweddarau (Tudalennau 125 - 176) <i>Cynnig Cabinet</i>	5.05 pm	15 mins
9	Cydbwyllgor Corfforaethol De-ddwyrain Cymru - Trefniadau Safonau a Chraffu (Tudalennau 177 - 192) <i>Adroddiad y Cyfarwyddwr Llywodraethu a Gwansanaethau Cyfreithiol a'r Swyddog Monitro</i>	5.20 pm	15 mins
10	Penodi Cyfarwyddwr Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Swyddog Monitro (Tudalennau 193 - 198)	5.35 pm	15 mins

	<i>Adroddiad y Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau</i>		
11	<p>Datganiadau'r Cabinet (<i>Tudalennau 199 - 234</i>)</p> <p><i>Derbyn datganiadau gan yr Arweinydd ac Aelodau'r Cabinet</i></p>	5.50 pm	45 mins
Toriad 6.35 - 15 munud			
12	<p>Hysbysiad o Gynnig - 1</p> <p><i>Cynigiwyd gan y Cynghorydd Jamie Green</i></p> <p><i>Eiliwyd gan y Cynghorydd Sara Robinson</i></p> <p><i>Mae'r Cyngor hwn yn nodi bod tua 1 o bob 7 o bobl yn y DU yn niwroamrywiol, sy'n golygu eu bod yn profi'r byd yn fwy unigryw nag eraill. Mae niwroamrywiaeth yn gysylltiedig ag ystod o gyflyrau a nodweddion gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i Anhwylder Diffyg Canolbwytio a Gorfywiogrwydd, Cyflyrau ar y Sbectrwm Awtistig, Dyslecsia, Anhwylder Iaith Datblygiadol, Dyspracsia a Dyscalcwlia.</i></p> <p><i>Mae pobl sydd â nodweddion a chyflyrau niwroamrywiol yn wynebu amrywiaeth o heriau ar draws ein cymdeithas, gan gynnwys dod o hyd i gyflogaeth, tebygolrwydd uwch o ddiagnosau iechyd meddwl, a thrafferthion cael mynediad at wasanaethau cyhoeddus. Fodd bynnag, mae niwroamrywiaeth yn dod â llawer o gryfderau a phatrymau meddwl unigryw sydd o fudd i'n cymunedau a'n gweithleoedd.</i></p> <p><i>Mae'r Cyngor hwn yn nodi ymhellach yr enghreifftiau o sut mae awdurdodau lleol eraill yn gweithio i ddod yn fwy niwroamrywiol gyfeillgar. Mae hyn yn cynnwys Strategaeth Awtistiaeth Manceinion Fwyaf a menter 'Every Voice Counts' Cyngor Caerlŷr.</i></p> <p><i>Mae'r Cyngor hwn yn credu bod rhaid i ni gael gwared ar y rhwystrau sy'n atal y rhai sydd â nodweddion a chyflyrau niwroamrywiol rhag cymryd rhan mewn cymdeithas ac i weithio ar draws ein dinas i wneud Caerdydd yn fwy cyfeillgar i niwroamrywiaeth.</i></p>	6.50 pm	30 mins

O'r herwydd, mae'r Cyngor hwn yn penderfynu:

- *Gofyn i'r Cabinet lunio strategaeth niwroamrywiaeth sy'n sicrhau bod ein gwasanaethau'n nodi ac yn diwallu anghenion y rhai sydd â niwroamrywiaeth ac i wneud hyn o fewn y 12 mis nesaf. Dylai hyn gynnwys ceisio darparu hyfforddiant ar niwroamrywiaeth yn fewnol ar gyfer gweithwyr a phartneriaid rhanddeiliaid, fel llywodraethwyr ysgol, yn ogystal â phawb sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau cyhoeddus i bobl Caerdydd drwy'r Cyngor fel y gallant nodi a diwallu anghenion pobl â niwroamrywiaeth.*
- *Hyrwyddo derbyniad a dealltwriaeth o niwroamrywiaeth ledled Caerdydd. Er enghraifft, drwy ddathlu ymgyrchoedd codi ymwybyddiaeth fel Wythnos Dathlu Niwroamrywiaeth, Wythnos Derbyn Awtistiaeth y Byd, Mis Ymwybyddiaeth ADCG ac Wythnos Ymwybyddiaeth Dyspracsia.*
- *Ymchwilio i ddarparu hyfforddiant i'r holl gynghorwyr ar niwroamrywiaeth i gynorthwyo yn eu gwaith achos wrth gydnabod effaith gynyddol cyflyrau niwroamrywiol ar y materion y maent yn ymdrin â hwy ar ran etholwyr.*
- *Sicrhau bod niwroamrywiaeth yn cael ei ystyried o fewn nodau a strategaeth lles y Cyngor i adeiladu Caerdydd Cryfach, Tecach, Gwyrddach erbyn yr adeg y bydd y cynllun corfforaethol nesaf yn cael ei gyhoeddi.*
- *Annog y rhai sy'n niwroamrywiol i gymryd rhan mewn bywyd cyhoeddus, fel rhedeg i fod yn gynghorydd a dod yn llywodraethwr ysgol.*
- *Adolygu a gweithredu addasiadau rhesymol ar gyfer ein haelodau etholedig, er mwyn sicrhau bod rôl y Cynghorydd yn hygyrch i bobl â nodweddion a chyflyrau niwroamrywiol ac y gellir defnyddio sgiliau a thalentau pawb er budd dinasyddion Caerdydd.*

13

Hysbysiad o Gynnig - 2

7.20 pm

45 mins

Cynigiwyd gan y Cynghorydd Emma Reid-Jones

Eiliwyd gan y Cynghorydd Oliver Owen

Noda'r Cyngor y canlynol:

1. Mae Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau Llywodraeth Cymru, a gyflwynwyd i bontio'r bwlch rhwng incwm a gwariant gweithredwyr bysiau, i fod i ddod i ben ar 24 Gorffennaf 2023.
2. Nid yw cyfran Caerdydd o'r £46m o gyllid i helpu gwasanaethau bysiau am weddill y flwyddyn ariannol hon yn ddigonol i gynnal gwasanaethau presennol ar draws y ddinas, yn enwedig y gwasanaethau hynny y mae mawr eu hangen yn y maestrefi.
3. Mae gwasanaethau bysiau ledled Caerdydd eisoes yn cael eu torri gyda llawer o rai eraill yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd.
4. Derbyniodd Bws Caerdydd, sy'n eiddo i Gyngor Caerdydd, £5.6m o'r Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau a £1.6m o'r Grant Cymorth Gwasanaeth Bysiau yn 2021/22 (y cyfrifon cyhoeddedig diweddaraf)

Mae'r Cyngor yn credu:

1. Mae gwasanaethau bysiau rheolaidd a dibynadwy yn nodwedd allweddol o brifddinas ac maent yn hanfodol i leihau'r defnydd o geir, allyriadau carbon a thagfeydd ffyrdd a byddant yn helpu canol y ddinas i ffynnu.
2. Dylid blaenoriaethu gwasanaethau bysiau dros ddulliau teithio llesol eraill. Ar wahân i drenau sydd y tu hwnt i'n rheolaeth, bysiau yw'r unig ddull trafndiaeth hygyrch, fforddiadwy a diogel, sydd ar gael i **HOLL** drigolion Caerdydd.
3. Byddai cael gwared ar wasanaethau bysiau yn y maestrefi yn arwain at gymunedau, yn enwedig pobl hŷn, yn cael eu hynysu oddi wrth wasanaethau hanfodol.

Rydym yn galw ar y Cabinet i:

1. O ystyried cyfyngiadau adnoddau, sicrhau bod blaenoriaeth yn cael ei rhoi i wasanaethau bysiau fel yr unig ddull trafndiaeth cost isel, hygyrch o amgylch ein Dinas.
2. Adolygu rôl lonydd beicio mewn tagfeydd ffyrdd cynyddol ac ymgynghori â chwmnïau bysiau yng Nghaerdydd ynghylch effaith lonydd beicio newydd arfaethedig ar wasanaethau bysiau.
3. Lobio Llywodraeth Cymru i gynnal a gwella'r lefelau presennol o gyllid bysiau nes bod model masnachfreinio i'w ddeddfu ar waith.
4. Atal yr holl waith ar gynigion ar gyfer codi tâl defnyddwyr ffyrdd / tagfeydd a chanolbwyntio ymdrechion ar greu gwasanaethau trafndiaeth

	<p><i>hyfyw, cynhwysol, effeithlon ac effeithiol i bobl Caerdydd ac i achub canol y ddinas sy'n cael trafferthion. Rhaid iddynt fod yn hygyrch, yn fforddiadwy ac yn ddiogel i'w holl ddinasyddion, ac yn cefnogi strategaeth Dinas 15 munud y Cyngor.</i></p> <p><i>5. Cynnwys cyllid a gallu gweithredol Bws Caerdydd yn ei asesiadau effaith polisi.</i></p>		
14	<p>Hysbysiad o Gynnig - 3</p> <p>Cynigiwyd gan y Cynghorydd Rodney Berman</p> <p>Eiliwyd gan y Cynghorydd Joseph Carter</p> <p><i>Noda'r cyngor y canlynol:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Nid yw llawer o drigolion a chymunedau yng Nghaerdydd ar hyn o bryd yn teimlo bod yr awdurdod lleol yn ymgynghori â nhw'n briodol cyn gwneud penderfyniadau allweddol sy'n effeithio ar eu bywydau ac ar y gwasanaethau y maent yn eu defnyddio ac yn dibynnu arnynt.</i> <i>2. Yn aml, ni hysbysebir ymgynghoriadau'r cyngor yn effeithiol i breswylwyr a allai gael eu heffeithio gan benderfyniadau, yn rhannol oherwydd gorddibyniaeth ar ymgynghoriadau'n cael eu hyrwyddo ar lwyfannau digidol yn bennaf.</i> <p><i>Mae'r Cyngor hwn yn credu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Er na ddylid ystyried ymgynghori yn syml fel fetó, mae defnydd da a phriodol o ymgynghori yn arwain at wneud penderfyniadau gwell.</i> <i>2. Er mwyn i ymgynghori gael ei ystyried yn ystyrlon, dylid ei wneud cyn belled ag y bo modd cyn gwneud penderfyniadau, gan gynnwys pan wneir penderfyniadau mewn egwyddor.</i> <i>3. Dylid tybio y bydd ymgynghoriad yn cael ei gynnal cyn yr pob penderfyniad allweddol a fydd yn effeithio ar drigolion a chymunedau.</i> <p><i>Felly, mae'r cyngor hwn yn galw ar y Cabinet i roi'r egwyddorion a amlinellir uchod ar waith yn gadarn ac i adolygu Strategaeth Cyfranogiad y cyngor yn unol â hynny er mwyn rhoi mwy o hyder i drigolion Caerdydd y bydd eu barn yn cael ei hystyried pan fydd penderfyniadau'r cyngor yn cael eu gwneud yn y dyfodol.</i></p>	8.05 pm	30 mins

15	Cwestiynau ar Lafar <i>Clywed cwestiynau ar lafar i'r Arweinydd, Aelodau'r Cabinet; Cadeiryddion Pwyllgor a/neu Aelodau enwebedig o'r Awdurdod Tân.</i>	8.35 pm	80 mins
16	Materion Brys	9.45 pm	
Materion Cyngor nas Gwrthwynebir			
17	Bws Caerdydd - Penodi Cyfarwyddwr <i>(Tudalennau 235 - 244)</i>	9.45 pm	5 mins
18	Aelodaeth y Pwyllgor <i>(Tudalennau 245 - 248)</i> <i>Adroddiad y Cyfarwyddwr Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Swyddog Monitro</i>	9.50 pm	5 mins
19	Penderfyniad Swyddogion Brys - Rhif 16 <i>(Tudalennau 249 - 250)</i>	9.55 pm	5 mins
20	Penodi Llywodraethwyr Awdurdod Lleol i Gyrrff Llywodraethu Ysgolion <i>(Tudalennau 251 - 254)</i> <i>Adroddiad y Cyfarwyddwr Llywodraethu a Gwasanaethau Cyfreithiol a'r Swyddog Monitro</i>	10.00 pm	5 mins
21	Cwestiynau Ysgrifenedig <i>Yn unol â Rheolau Gweithdrefn y Cyngor, Rheol 17(f), caiff Cwestiynau Ysgrifenedig eu hystyried a'r ymateb ei gynnwys fel cofnod yng nghofnodion y cyfarfod.</i>		